

**КОНВЕНЦИЈА
ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ од 28 јули 1951 година
и
ПРОТОКОЛ
ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ од 31 јануари 1967 година**

**КАНЦЕЛАРИЈА НА ВИСОКИОТ КОМЕСАРИЈАТ ЗА
БЕГАЛЦИ НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ (УНХЦР)**

КОНВЕНЦИЈА ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ од 28 јули 1951 година

и

ПРОТОКОЛ ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ од 31 јануари 1967 година

Наслов на оригиналите:

[Convention Relating to the Status of Refugees of 28 July 1951](#)

and

[Protocol Relating to the Status of Refugees of 31 January 1967](#)

КАНЦЕЛАРИЈА НА ВИСОКИОТ КОМЕСАРИЈАТ ЗА БЕГАЛЦИ

НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ (УНХЦР)

СОДРЖИНА

КОНВЕНЦИЈА ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ	- 7 -
ПРЕАМБУЛА	- 7 -
ГЛАВА I	- 8 -
ОПШТИ ОДРЕДБИ	- 8 -
<i>Член 1</i>	- 8 -
<i>ДЕФИНИЦИЈАТА НА ТЕРМИНОТ БЕГАЛЕЦ</i>	- 8 -
<i>Член 2</i>	- 10 -
<i>ОПШТИ ОБВРСКИ</i>	- 10 -
<i>Член 3</i>	- 10 -
<i>НЕДИСКРИМИНАЦИЈА</i>	- 10 -
<i>Член 4</i>	- 10 -
<i>ВЕРА</i>	- 10 -
<i>Член 5</i>	- 10 -
<i>ПРАВА ДАДЕНИ НЕЗАВИСНО ОД ОВАА КОНВЕНЦИЈА</i>	- 10 -
<i>Член 6</i>	- 10 -
<i>ТЕРМИНОТ „ПОД ИСТИ ОКОЛНОСТИ“</i>	- 10 -
<i>Член 7</i>	- 11 -
<i>ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД РЕЦИПРОЦИТЕТ</i>	- 11 -
<i>Член 8</i>	- 11 -
<i>ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ИСКЛУЧИТЕЛНИ МЕРКИ</i>	- 11 -
<i>Член 9</i>	- 11 -
<i>ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ</i>	- 11 -
<i>Член 10</i>	- 12 -
<i>ПОСТОЈАНОСТ НА ПРЕСТОЈ</i>	- 12 -
<i>Член 11</i>	- 12 -
<i>БЕГАЛЦИ ПОМОРЦИ</i>	- 12 -
ГЛАВА II	- 12 -
ПРАВНА ПОЛОЖБА	- 12 -
<i>Член 12</i>	- 12 -
<i>ЛИЧЕН СТАТУС</i>	- 12 -
<i>Член 13</i>	- 12 -
<i>ДВИЖЕН И НЕДВИЖЕН ИМОТ</i>	- 12 -
<i>Член 14</i>	- 13 -

УМЕТНИЧКИ ПРАВА И ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ	13 -
Член 15	13 -
ПРАВО НА ЗДРУЖУВАЊЕ	13 -
Член 16	13 -
ПРИСТАП ДО СУДОВИТЕ	13 -
ГЛАВА III	14 -
ЛУКРАТИВНО (ДОХОДОВНО) ВРАБОТУВАЊЕ	14 -
Член 17	14 -
ПЛАТЕНО ВРАБОТУВАЊЕ	14 -
Член 18	14 -
САМОСТОЈНА РАБОТА	14 -
Член 19	14 -
СЛОБОДНИ ПРОФЕСИИ	14 -
ГЛАВА IV	15 -
СОЦИЈАЛНО ЗГРИЖУВАЊЕ	15 -
Член 20	15 -
ОГРАНИЧЕНО СНАБДУВАЊЕ	15 -
Член 21	15 -
ДОМУВАЊЕ	15 -
Член 22	15 -
ОПШТО ОБРАЗОВАНИЕ	15 -
Член 23	16 -
ЈАВНА ПОМОШ	16 -
Член 24	16 -
РАБОТНО ЗАКОНОДАВСТВО И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ	16 -
ГЛАВА V	17 -
АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ	17 -
Член 25	17 -
АДМИНИСТРАТИВНА ПОМОШ	17 -
Член 26	17 -
СЛОБОДА НА ДВИЖЕЊЕ	17 -
Член 27	17 -
ДОКУМЕНТИ ЗА ИДЕНТИТЕТ	17 -
Член 28	18 -
ПАТНИ ИСПРАВИ	18 -

Член 29	- 18 -
ФИСКАЛНИ ОБВРСКИ	- 18 -
Член 30	- 18 -
ТРАНСФЕР НА ИМОТ	- 18 -
Член 31	- 18 -
БЕГАЛЦИ КОИ НЕЗАКОНСКИ ПРЕСТОЈУВААТ ВО ЗЕМЈАТА НА ПРИЕМ	- 18 -
Член 32	- 19 -
ПРОТЕРУВАЊЕ	- 19 -
Член 33	- 19 -
ЗАБРАНА НА ПРОТЕРУВАЊЕ ИЛИ ВРАЌАЊЕ („REFOULMENT“)	- 19 -
Член 34	- 20 -
НАТУРАЛИЗАЦИЈА	- 20 -
ГЛАВА VI	- 20 -
ИЗВРШНИ И ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ	- 20 -
Член 35	- 20 -
СОРАБОТКА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ СО ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ	- 20 -
Член 36	- 20 -
ПОДАТОЦИ ЗА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО	- 20 -
Член 37	- 20 -
ОДНОС КОН ПРЕТХОДНИТЕ КОНВЕНЦИИ	- 20 -
ГЛАВА VII	- 21 -
ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ	- 21 -
Член 38	- 21 -
РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ	- 21 -
Член 39	- 21 -
ПОТПИШУВАЊЕ, РАТИФИКАЦИЈА И ПРИСТАПУВАЊЕ	- 21 -
Член 40	- 21 -
КЛАУЗУЛА ЗА ТЕРИТОРИЈАЛНА ПРИМЕНА	- 21 -
Член 41	- 22 -
ФЕДЕРАЛНА КЛАУЗУЛА	- 22 -
Член 42	- 22 -
РЕЗЕРВИ	- 22 -
Член 43	- 23 -
СТАПУВАЊЕ ВО СИЛА	- 23 -
Член 44	- 23 -

ОТКАЖУВАЊЕ	- 23 -
Член 45	- 23 -
РЕВИЗИЈА.....	- 23 -
Член 46	- 23 -
ИЗВЕСТУВАЊА ОД ГЕНАРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ.....	- 23 -
ДОДАТОК	- 25 -
<i>Став 1</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 2</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 3</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 4</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 5</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 6</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 7</i>	<i>- 25 -</i>
<i>Став 8</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 9</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 10</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 11</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 12</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 13</i>	<i>- 26 -</i>
<i>Став 14</i>	<i>- 27 -</i>
<i>Став 15</i>	<i>- 27 -</i>
<i>Став 16</i>	<i>- 27 -</i>
ПРИЛОГ.....	- 28 -
<i>Примерок на патна исправа</i>	<i>- 28 -</i>
ПРОТОКОЛ ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ ОД 1967 ГОДИНА.....	- 31 -
<i>Член I</i>	<i>- 31 -</i>
ОПШТИ ОДРЕДБИ.....	- 31 -
<i>Член II</i>	<i>- 32 -</i>
СОРАБОТКА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ СО ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ.....	- 32 -
<i>Член III</i>	<i>- 32 -</i>
ПОДАТОЦИ ЗА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО.....	- 32 -
<i>Член IV.....</i>	<i>- 32 -</i>
РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ	- 32 -
<i>Член V.....</i>	<i>- 32 -</i>

<i>ПРИСТАПУВАЊЕ</i>	- 32 -
<i>Член VI</i>	- 33 -
<i>ФЕДЕРАЛНА КЛАУЗУЛА</i>	- 33 -
<i>Член VII</i>	- 33 -
<i>РЕЗЕРВИ И ИЗЈАВИ</i>	- 33 -
<i>Член VIII</i>	- 34 -
<i>СТАПУВАЊЕ ВО СИЛА</i>	- 34 -
<i>Член IX</i>	- 34 -
<i>ОТКАЖУВАЊЕ</i>	- 34 -
<i>Член X</i>	- 34 -
<i>ИЗВЕСТУВАЊА ОД ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ</i>	- 34 -
<i>Член XI</i>	- 34 -
<i>ДЕПОНИРАЊЕ ВО АРХИВАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ</i>	- 34 -

КОНВЕНЦИЈА ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ*

Усвоена на 28 јули 1951 година на Конференцијата на полномошниците на Генералното собрание на Обединетите нации за статусот на бегалците и лицата без државјанство, свикана со Резолуција 429 (V) од 14 септември 1950 година. Стапила во сила на 22 април 1954 година, согласно членот 43 од оваа Конвенција.

Наслов на оригиналот: *“Convention Relating to the Status of Refugees of 28 July 1951”*

ПРЕАМБУЛА

Високите страни договорнички,

Сметајќи дека Повелбата на Обединетите нации и Универзалната декларација за правата на човекот која на 10 декември 1948 година ја одобри Генералното собрание, го потврдија принципот дека човечките битија ќе ги уживаат основните права и слободи без дискриминација,

Сметајќи дека Обединетите нации во повеќе наврати ја покажаа својата длабока загриженост за бегалците и дека настојуваа да им обезбедат на бегалците, најшироко можно остварување на овие основни човекови права и слободи,

Сметајќи дека е пожелно поранешните меѓународни договори за статусот на бегалците да се ревидираат и консолидираат и по пат на нов договор, да се прошири опсегот на тие инструменти и заштитата што истите ја даваат,

Сметајќи дека давањето азил може да наметне врз одредени земји исклучително тешки обврски и дека, оттаму, задоволително решение на проблемот, чијшто меѓународен опсег и природа ги признале Обединетите нации, не би можело, да се постигне без меѓународна соработка,

Изразувајќи ја желбата на сите држави, признавајќи ја социјалната и хуманитарната природа на проблемот на бегалците, да сторат се што е во нивна моќ за да се спречи овој проблем да стане причина за затегнати односи меѓу државите,

Земајќи на знаење дека Високиот комесар за бегалци на Обединетите нации е обврзан со задачата да го надгледува спроведувањето на меѓународните конвенции со кои е пропишана заштитата на бегалците, како и согледувајќи дека ефикасната координација на мерките, преземени за справување со овој проблем, ќе зависи од соработката на државите со Високиот комесар,

Се спогодија за следното:

* Серија на договори на Обединетите нации (United Nations Treaty Series), том 189, стр. 137.

ГЛАВА I
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1
ДЕФИНИЦИЈАТА НА ТЕРМИНОТ БЕГАЛЕЦ

А. За целите на оваа Конвенција, терминот „бегалец“ ќе се однесува на секое лице кое:

- (1) Се сметало за бегалец согласно со Спогодбите од 12 мај 1926 година и 30 јуни 1928 година или во согласност со Конвенциите од 28 октомври 1933 година и 10 февруари 1938 година, Протоколот од 14 септември 1939 година или Уставот на Меѓународната организација за бегалци;

Одлуките за неподобност донесени од страна на Меѓународната организација за бегалци во времето на нејзиното делување, нема да го спречат признавањето на статусот на бегалец на лицата кои ги исполнуваат условите предвидени во став 2 на оваа точка.

- (2) Како резултат на настаните кои се случиле пред 1 јануари 1951 година и поради оправдан страв дека ќе биде прогонувано заради својата раса, вера, националност, припадност на одредена социјална група или поради своето политичко уверување се наоѓа надвор од земјата на неговото државјанство и не може или поради таквиот страв, не сака да биде под заштита на таа земја; или кое, ако нема државјанство, а се наоѓа надвор од земјата во која порано имал вообичаено место на престој, поради таквите настани, не може или поради тој страв, не сака да се врати во неа.

Во случај кога се работи за лице што има повеќе од едно државјанство, терминот „земјата чие државјанство го има“ се однесува на секоја земја чие државјанство тоа лице го има и нема да се смета дека лицето е лишено од заштита на земјата чие државјанство го има, ако без каква било оправдана причина заснована на оправдан страв, не ја искористило заштитата на една од земјите чие државјанство го има.

Б. (1) За целите на оваа Конвенција, зборовите „настаните од пред 1 јануари 1951 година“ од член 1, дел А, може да се разберат дека значат или:

- (а) „настаните што се случиле пред 1 јануари 1951 година во Европа“; или
(б) „настаните што се случиле пред 1 јануари 1951 година во Европа или на друго место“; и при потпишувањето, ратификацијата или пристапувањето, секоја држава договорничка, ќе даде изјава со која ќе го прецизира значењето кое му го дава на овој термин, во поглед на обврските кои ги презема според оваа Конвенција.

(2) Секоја држава договорничка која ја усвоила алтернативата (а) може во секое време да ги прошири своите обврски усвојувајќи ја алтернативата (б) по пат на нотификација упатена до Генералниот секретар на Обединетите нации.

В. Оваа Конвенција ќе престане да се применува на секое лице кое потпаѓа под одредбите на дел А, во случај ако:

- (1) доброволно повторно ја користи заштита од земјата чиј државјанин е; или
- (2) откако го изгубило државјанството на таа земја, тоа лице повторно доброволно го примило; или
- (3) стекнало ново државјанство и ужива заштита од земјата на неговото новостекнато државјанство; или
- (4) доброволно повторно се населило во земјата која ја напуштило или надвор од која престојувало поради страв од прогон; или
- (5) откако околностите поради кои лицето било признаено за бегалец престанале да постојат, тоа не може да продолжи да одбива да користи заштита од земјата чиешто државјанство го има;

Меѓутоа, се подразбира дека овој став нема да се применува за бегалец кој потпаѓа под одредбите на делот А(1) на овој член, кој може, заради одбивање да биде под заштита на земјата на неговото државјанство, да се повика на категорични причини кои произлегуваат од поранешен прогон;

- (6) Се работи за лице без државјанство кое, откако престанале да постојат околностите поради кои истото било признато за бегалец, може да се врати во земјата во која имало вообичаено место на престој.

Меѓутоа, се подразбира дека овој став нема да се применува врз секој бегалец кој потпаѓа под одредбите на делот А(1) на овој член, кој може, заради одбивање да се врати во земјата во која имал вообичаено место на престој, да се повика на категорични причини кои произлегуваат од поранешниот прогон.

Г. Оваа Конвенција нема да се применува врз лица кои сега уживаат заштита или помош од некој орган или установа на Обединетите нации, освен од Високиот комесар за бегалци на Обединетите нации.

Кога таа заштита или помош од какви било причини ќе престане, без притоа положбата на тие лица дефинитивно да биде решена во согласност со резолуциите што се усвоени од страна на Генералното собрание на Обединетите нации, тие лица ќе можат *ipso facto* да ги користат придобивките од оваа Конвенција.

Д. Оваа Конвенција нема да се применува на лице за кое надлежните органи на земјата во која тоа лице го избрало своето место на живеење сметаат дека има права и должности поврзани со поседувањето на државјанството на таа земја.

Ѓ. Одредбите од оваа Конвенција нема да се применуваат врз лице за кое постојат сериозни причини да се мисли:

- (а) дека извршило злосторство против мирот, воено злосторство или злосторство против човештвото, дефинирани со меѓународните инструменти изготвени за да предвидат одредби за тие злосторства;

- (б) дека извршило тешко неполитичко кривично дело надвор од земјата во која пребегало, пред да биде прифатен во неа како бегалец;
- (в) дека е виновно за постапки што се во спротивност со целите и начелата на Обединетите нации.

Член 2

ОПШТИ ОБВРСКИ

Секој бегалец има должности кон земјата во која се наоѓа, кои особено ја содржат обврската да ги почитува законите и прописите како и мерките преземени заради одржување на јавниот ред и мир.

Член 3

НЕДИСКРИМИНАЦИЈА

Државите договорнички ќе ги применуваат одредбите од оваа Конвенција врз бегалците без дискриминација во поглед на раса, вера или на земјата од каде потекнуваат.

Член 4

ВЕРА

Државите договорнички кон бегалците на својата територија ќе се однесуваат барем исто толку повољно како што се однесуваат кон своите државјани во поглед на слободата на вероисповедта и во поглед на слободата на верско воспитување на нивните деца.

Член 5

ПРАВА ДАДЕНИ НЕЗАВИСНО ОД ОВАА КОНВЕНЦИЈА

Ниту една одредба од оваа Конвенција не задира во другите права и погодности што им се доделени на бегалците од државата договорничка независно од оваа Конвенција.

Член 6

ТЕРМИНОТ „ПОД ИСТИ ОКОЛНОСТИ“

За целите на оваа Конвенција, терминот „под исти околности“ подразбира дека сите услови (вклучувајќи ги и оние што се однесуваат на времетраењето и условите за привремениот или постојаниот престој) што конкретното лице, ако не беше бегалец, би требало да ги исполни за да може да го ужива правото за кое станува збор, мора да бидат исполнети од него, освен условите кои поради нивната природа бегалецот не може да ги исполни.

Член 7

ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД РЕЦИПРОЦИТЕТ

1. Освен кога оваа Конвенција содржи поповолни одредби, секоја држава договорничка кон бегалците ќе го применува режимот што го применува кон странците општо земено.
2. По престој од три години, сите бегалци на територијата на државите договорнички ќе уживаат ослободување од законодавен реципроцитет.
3. Секоја држава договорничка, во случај на непостоење на реципроцитет, ќе продолжи на бегалците да им ги дава правата и погодностите на кои тие веќе можеле да претендираат од денот на стапување во сила на оваа Конвенција за споменатата држава.
4. Државите договорнички со благонаклоност ќе ја разгледаат можноста, во недостиг на реципроцитет, на бегалците да им дадат права и погодности, освен оние на кои можат да претендираат врз основа на ставовите 2 и 3, како и можноста бегалците што не ги исполнуваат условите за кои станува збор во ставовите 2 и 3 да можат да уживаат ослободување од реципроцитет.
5. Одредбите од ставовите 2 и 3, исто така се применуваат и на правата и погодностите за кои станува збор во членовите 13, 18, 19, 21 и 23 од оваа Конвенција, како и врз правата и погодностите кои не се предвидени со оваа Конвенција.

Член 8

ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ИСКЛУЧИТЕЛНИ МЕРКИ

Кога се работи за исклучителни мерки кои можат да бидат преземени против личноста, добрата или интересите на државјаните на некоја странска држава, државите договорнички нема да ги применуваат тие мерки врз бегалец кој формално потекнува од таа држава единствено поради неговото државјанство. Државите договорнички кои, поради своето законодавство, се спречени да го применат општото начело утврдено во овој член, во соодветни случаи ќе одобрат ослободување во полза на таквите бегалци.

Член 9

ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ

Ниту една одредба од оваа Конвенција нема да ја спречи државата договорничка, во време на војна или во други тешки и исклучителни околности, кон некое определно лице да преземе привремени мерки кои таа држава ги смета неопходни за националната безбедност, очекувајќи споменатата држава договорничка да утврди дали тоа лице навистина е бегалец и дека примената на споменатите мерки кон него е потребна во интерес на нејзината национална безбедност.

Член 10
ПОСТОЈАНОСТ НА ПРЕСТОЈ

1. Во случај кога бегалецот бил насилно протеран во текот на Втората светска војна и транспортиран на територијата на една држава договорничка и престојува во неа, траењето на тој присилен престој ќе се смета за законски престој на таа територија.
2. Во случај кога бегалецот бил насилно протеран од територијата на една држава договорничка во текот на Втората светска војна и ако се вратил во неа пред стапувањето во сила на оваа Конвенција со цел таму да се насели, временскиот период пред и после присилниот прогон ќе се смета за континуиран престој за сите случаи каде е потребно да се докажува постојаноста на престојот.

Член 11
БЕГАЛЦИ ПОМОРЦИ

Во случај кога се работи за бегалци кои редовно служат како членови на екипажот на некој брод на кој се вее знамето на некоја држава договорничка, таа држава со благонаклоност ќе ја разгледа можноста на споменатите бегалци да им одобри да се населат на нејзината територија и да им издаде патни исправи или привремено да ги прими на своја територија, особено со цел да им го олесни населувањето во некоја друга земја.

ГЛАВА II
ПРАВНА ПОЛОЖБА

Член 12
ЛИЧЕН СТАТУС

1. Личниот статус на бегалецот ќе се регулира според законот на земјата на неговиот домицил или, ако нема домицил со законот на земјата на неговиот престој.
2. Секоја држава договорничка ќе ги почитува правата кои бегалецот ги стекнал порано и кои произлегуваат од неговиот личен статус, а особено оние кои се врзани за бракот, кои, ако е тоа неопходно, ќе бидат усогласени со законодавството на таа држава, но само во случај кога правото за кое станува збор е едно од оние права кои би биле признати од страна на споменатата држава, доколку споменатото лице не станало бегалец.

Член 13
ДВИЖЕН И НЕДВИЖЕН ИМОТ

Државите договорнички кон секој бегалец ќе применуваат што е можно поповолен однос, а во секој случај однос кој нема да биде помалку поволен од веќе применетиот, под

исти околности, врз странците воопшто во поглед на стекнување на движен и недвижен имот и други права кои се однесуваат на тоа, како и во поглед на наемнината и другите договори поврзани со движниот и недвижниот имот.

Член 14

УМЕТНИЧКИ ПРАВА И ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ

Во поглед на заштитата на индустриската сопственост, особено на пронајдоци, мостри или модели, фабрички жигови, трговски имиња, како и во поглед на правата од литературна, уметничка и научна работа, бегалецот ќе ужива еднаква заштита во земјата каде има вообичаен престој, како онаа која им се дава на државјаните на таа земја. На територијата на која и да е друга држава договорничка, тој ќе ужива иста заштита која на споменатата територија им се дава на државјаните на земјата во која бегалецот има свое вообичаено место на престој.

Член 15

ПРАВО НА ЗДРУЖУВАЊЕ

Во поглед на здружувањата кои немаат политичка цел и не се со намера да остваруваат добивка и во поглед на струковите синдикати, државите договорнички врз бегалците кои законски престојуваат на нивната територија ќе го применуваат најповолниот однос, кој под исти околности, се применува врз државјаните на некоја странска земја.

Член 16

ПРИСТАП ДО СУДОВИТЕ

1. Бегалецот ќе има слободен пристап до судовите на територијата на сите држави договорнички.
2. Во државата договорничка каде што го има своето вообичаено место на престој, бегалецот ќе ја ужива истата постапка како и државјанинот во поглед на пристап до судовите, вклучувајќи и судска помош и ослободување од *cautio judicatum solvi*.
3. Во земјите надвор од онаа во која бегалецот го има своето вообичаено место на престој, во поглед на прашањата за кои станува збор во ставот 2, ќе се постапува како и со државјанинот на земјата во која тој има вообичаено место на престој.

ГЛАВА III
ЛУКРАТИВНО (ДОХОДОВНО) ВРАБОТУВАЊЕ

Член 17
ПЛАТЕНО ВРАБОТУВАЊЕ

1. Државите договорнички спрема секој бегалец кој законски престојува на нивната територија ќе го применуваат најповолниот однос кој, под исти околности, се применува врз државјаните на некоја странска земја во поглед на правото на вршење на некоја платена професионална дејност.
2. Во секој случај, мерките за ограничување наменети за странците или вработување на странци поради заштита на домашниот пазар на трудот нема да се применуваат врз бегалци кои од тоа се веќе изземени страна на заинтересираната држава договорничка со денот на стапување во сила на оваа Конвенција, или врз бегалци кои исполнуваат еден од следните услови:
 - (а) ако во таа земја престојувале три години;
 - (б) ако за брачен другар имаат лице кое има државјанство на земјата на престој. Бегалецот не може да се повика на користење на оваа одредба во случај кога го напуштил својот брачен другар.
 - (в) ако има едно или повеќе деца кои поседуваат државјанство на земјата на престој.
3. Државите договорнички со благонаклоност ќе ги разгледаат мерките за изедначувањето на правата на сите бегалци, во поглед на вршењето платени професии, со тие на своите државјани, а особено за бегалците кои влегле на нивната територија согласно примената на програмите за регрутирање на работна сила или со планот за населување.

Член 18
САМОСТОЈНА РАБОТА

Државите договорнички ќе му обезбедат на бегалецот кој законски престојува на нивната територија примена на што е можно поповолен однос, а во секој случај однос кој не е помалку поволен од оној кој под исти околности се применува врз странци во поглед на самостојно вршење дејност во земјоделството, индустријата, занаетчиството и трговијата, како и во поглед на основање трговски и индустриски друштва.

Член 19
СЛОБОДНИ ПРОФЕСИИ

1. Секоја држава договорничка ќе им обезбеди на бегалците кои законски престојуваат на нејзината територија, а имаат дипломи признати од надлежните органи на државата и сакаат да вршат некоја слободна професија, примена на што

е можно поповолен однос, а во секој случај однос кој не е помалку поволен од оној кој, под исти околности, го применува врз странците воопшто.

2. Согласно нивните закони и уставни, државите договорнички ќе сторат се што е во нивна моќ за да обезбедат населување на определени бегалци на териториите надвор од метрополата за кои се меѓународно одговорни.

ГЛАВА IV СОЦИЈАЛНО ЗГРИЖУВАЊЕ

Член 20 ОГРАНИЧЕНО СНАБДУВАЊЕ

Во случај кога постои систем на ограничено снабдување на кој му е подложено целото население и со кој се регулира општата распределба на производи кои ги нема во доволни количества, кон бегалците ќе се постапува како кон домашното население.

Член 21 ДОМУВАЊЕ

Во поглед на домувањето, ако тоа прашање е регулирано со закони и прописи и постапки на контрола од страна на јавната власт, државите договорнички кон бегалците кои законски престојуват на нивната територија ќе применуваат што е можно поповолен однос и во секој случај тој однос не може да биде помалку поволен од оној кој под истите околности се применува на странците воопшто.

Член 22 ОПШТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Државите договорнички во поглед на основното образованието ќе постапуваат со бегалците на ист начин како и со своите државјани.
2. Државите договорнички ќе применуваат кон бегалците што е можно поповолен однос, а во секој случај однос кој не е помалку поволен од оној кој под исти околности се применува врз странците воопшто, во поглед на друго образование освен основното, а особено во поглед на пристапот до студии, признавање на странски свидетелства, дипломи и уверенија, ослободување од плаќање давачки и такси и доделување стипендии за студии.

Член 23
ЈАВНА ПОМОШ

Државите договорнички ќе применуваат кон бегалците кои законски престојуваат на нивната територија ист однос во поглед на јавна помош и поткрепа како и врз своите државјани.

Член 24
РАБОТНО ЗАКОНОДАВСТВО И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ

1. Државите договорнички врз бегалците кои законски престојуваат на нивната територија ќе го применуваат истиот однос како и врз своите државјани во поглед на следните прашања:
 - (а) Оние кои се регулирани со законите или прописите на државите договорнички или се под контрола на нејзините административни власти: надоместоци, вклучувајќи ги и семејните додатоци ако се тие дел од надоместа, работните саати, договорите за прекувремена работа, платените одмори, ограничувањата на работа дома, најмала дозволена возраст за вработување, ostruchување и обука, работа на жени и млади лица и уживање погодностите кои се дадени со колективните договори.
 - (б) Социјалното осигурување (законски одредби за повреди на работно место, за професионални заболувања, породилно отсуство, болести, инвалидитет, старост, смрт, невработеност, семејни обврски, како и за секој друг ризик кој согласно националното законодавство е регулиран со системот на социјалното осигурување), со резерва во однос на:
 - i. постоење соодветни договори за одржување стекнати права и права кои се во тек на стекнување;
 - ii. државни закони и прописи на замјата на престој кои можат да утврдат посебни аранжмани на погодности или парцијални погодности кои можат во целост да се финансираат од јавните фондови, а кои се однесуваат на додатоци на лицата кои не ги исполнуваат условите за придонеси кои се предвидени за стекнување редовна пензија;
2. Правото на компензација за смрт на бегалец која настапила поради несреќа на работно место или поради професионално заболување нема да биде ограничено со фактот дека носителот на правото престојува надвор од територијата на државата договорничка.
3. Државите договорнички врз бегалците ќе го прошират правото на користење на придобивките од спогодбите кои тие ги склучиле или ќе ги склучат меѓу себе во поглед на одржување на стекнатите права или правата кои се во тек на стекнување во однос на социјалното осигурување под услови кои се предвидени за државјаните на државите потписнички на тие договори.
4. Државите договорнички со благонаклоност ќе ја испитаат можноста за проширување врз бегалците, во најголема можна мерка, на погодностите кои

произлегуваат од слични договори кои можат да бидат во сила меѓу државите договорнички и државите кои тоа не се.

ГЛАВА V

АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Член 25

АДМИНИСТРАТИВНА ПОМОШ

1. Кога вршењето на право од страна на бегалец вообичаено би налагало помош од страна на странски власти на кои тој не може да им се обрати, државите договорнички на чија територија тој престојува ќе настојуваат таа помош да му ја пружат преку нивните власти или преку некое меѓународно тело.
2. Власта или властите за кои станува збор во ставот 1 ќе им издадат, или ќе организираат да им се издададат, под нивна контрола, документи или уверенија на бегалците кои на странците редовно би им ги издале нивните национални власти или би посредувале во тоа.
3. Така издадените документи или уверенија ќе ги заменат службените писмена кои на странците им ги издаваат или посредуваат при тоа нивните национални власти, и ќе бидат веродостојни додека не се докаже спротивното.
4. Под исклучок како на постапка која може да се утврди за сиромашни лица, услугите наведени во овој член можат да се наплатат, но тоа плаќање ќе биде умерено и сразмерно со плаќањата од страна на државјаните за слични услуги.
5. Одредбите од овој член со ништо не се спротивни на членовите 27 и 28.

Член 26

СЛОБОДА НА ДВИЖЕЊЕ

Секоја држава договорничка на бегалците кои законски престојуваат на нејзината територија ќе им го даде правото тука да го изберат местото на престој и слободно да се движат на нејзината територија под условите предвидени со прописите кои под исти околности се применуваат врз странците воопшто.

Член 27

ДОКУМЕНТИ ЗА ИДЕНТИТЕТ

Државите договорнички ќе издадат исправи за идентитет на секој бегалец кој се наоѓа на нивната територија кој не поседува важечка патна исправа.

Член 28
ПАТНИ ИСПРАВИ

1. Државите договорнички ќе им издадат на бегалците кои законски престојуваат на нивната територија патни исправи со цел да можат да патуваат надвор од таа територија, освен ако на тоа не се противат императивните причини од националната безбедност или јавниот ред и мир, и врз таквите исправи ќе се применуваат одредбите од Додатокот кон оваа Конвенција. Државите договорнички можат да му издадат такви патни исправи на секој друг бегалец на нивната територија; тие ќе им посветат посебно внимание на случаите кога се работи за бегалци кои се наоѓаат на нивната територија а не се во состојба да добијат патна исправа од земјата на својот законски престој.
2. Државите договорнички ќе ги признаат патните исправи кои согласно со претходни меѓународни спогодби ги издале страните договорнички на тие спогодби и ќе ги третираат како на бегалците да им се издадени врз основа на овој член.

Член 29
ФИСКАЛНИ ОБВРСКИ

1. Државите договорнички нема да им наметнат на бегалците давачки, такси или даноци од кој било вид, поинакви и повисоки од оние кои се собираат или ќе се собираат од своите државјани во слични ситуации.
2. Одредбите од претходниот став во ништо не ја спречува примената врз бегалците, на законите и прописите во поглед на давачките околу издавањето административни документи за странци, вклучувајќи го и издавањето на исправи за идентитет.

Член 30
ТРАНСФЕР НА ИМОТ

1. Секоја држава договорничка, согласно со законите и прописите во нивната земја, ќе им одобри на бегалците имотот кој го внесле на нејзината територија да го пренесат на територијата на друга земја каде што се примени заради преселување.
2. Секоја држава договорничка ќе посвети благонаклоно внимание врз молбите кои ќе ги поднесат бегалците кои сакаат да добијат овластување за трансфер и на друг имот потребен за нивно преселување во некоја друга земја каде што се примени.

Член 31
БЕГАЛЦИ КОИ НЕЗАКОНСКИ ПРЕСТОЈУВААТ ВО ЗЕМЈАТА НА ПРИЕМ

1. Државите договорнички нема да им изречат казнени мерки поради нивно бесправно влегување и престој, на бегалците кои, доаѓајќи директно од територијата каде нивниот живот или слобода биле во опасност во смисла на

членот 1, влегуваат или се наоѓаат на нивната територија без овластување, под услов веднаш да се пријават на властите и да им ги изложат оправдани причини за своето бесправно влегување или престој.

2. Државите договорнички во поглед на движењето на тие бегалци нема да применуваат други ограничувања освен оние кои се потребни и тие ограничувања ќе се применуваат само додека во земјата на приемот не се регулира статусот на тие бегалци или додека тие не успеат да бидат примени во некоја друга земја. Државите договорнички на тие бегалци ќе им дадат разумен рок како и сите потребни олеснувања како би биле прифатени во друга земја.

Член 32

ПРОТЕРУВАЊЕ

1. Државите договорнички нема да протераат бегалец кој законски престојува на нивната територија, освен заради причини од национална безбедност или јавен ред.
2. Протерувањето на тој бегалец ќе се изврши само како спроведување одлука донесена согласно постапка предвидена со закон. На бегалецот треба да му биде дозволено, само ако на тоа не се спротивставуваат императивни причини од национална безбедност, да достави докази кои ќе го оправдаат, да поднесе жалба и за таа цел определи застапник пред надлежната власт или пред едно или повеќе лица кои специјално ќе ги определи надлежната власт.
3. Државите договорнички на таквиот бегалец ќе му дадат разумен рок за да му овозможат да бара редовен прием во некоја друга земја. Во тој рок државите договорнички го задржуваат правото да применуваат такви мерки од внатрешен карактер кои ги сметаат за потребни.

Член 33

ЗАБРАНА НА ПРОТЕРУВАЊЕ ИЛИ ВРАЌАЊЕ („REFOULMENT“)

1. Ниту една држава договорничка нема да протера или со сила да врати („*refouler*“) на каков било начин, бегалец на границата на територијата каде што неговиот живот или слобода би биле загрозени поради неговата раса, вера, националност, припадност на некоја социјална група или поради неговото политичко мислење.
2. На придобивката од оваа одредба пак, не може да се повика бегалец кој од сериозни причини треба да се смета за опасен по безбедноста на земјата каде што се наоѓа или кој, откако против него е донесена конечна пресуда за особено тешко кривично дело, претставува опасност за заедницата на споменатата земја.

Член 34
НАТУРАЛИЗАЦИЈА

Државите договорнички ќе овозможат, во најголема можна мерка, асимилација и натурализација на бегалците. Тие посебно ќе настојуваат да ја забрзаат постапката на натурализација и во најголема можна мерка да ги намалат давачките и трошоците на таа постапка.

ГЛАВА VI
ИЗВРШНИ И ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 35
СОРАБОТКА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ СО ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

1. Државите договорнички се обврзуваат дека ќе соработуваат со канцеларијата на Високиот комесар за бегалци на Обединетите нации или со секоја друга установа на Обединетите нации која би го заменила во вршењето на неговите функции, и особено ќе му ја олеснат неговата должност за надзор над примената на одредбите на оваа Конвенција.
2. За да му овозможат на Високиот комесаријат за бегалци или секоја друга установа на Обединетите нации која би го заменила да подготви извештаи до надлежните органи на Обединетите нации, државите договорнички се обврзуваат да ги достават, во соодветна форма, бараните информации и статистичките податоци кои се однесуваат на:
 - (а) состојбата во поглед на бегалците;
 - (б) на спроведување на оваа Конвенција во дело; и
 - (в) на законите, прописите или уредбите кои се или ќе стапат во сила во поглед на бегалците.

Член 36
ПОДАТОЦИ ЗА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Државите договорнички ќе го информираат Генералниот секретар на Обединетите нации за законите и прописите кои би можеле да ги усвојат заради обезбедување на примената на оваа Конвенција.

Член 37
ОДНОС КОН ПРЕТХОДНИТЕ КОНВЕНЦИИ

Не задирајќи во одредбите на ставот 2 од членот 28 на оваа Конвенција, истата ги заменува, меѓу страните договорнички, Спогодбите од 5 јули 1922 година, 31 мај 1924 година, 12 мај 1926 година, 30 јуни 1928 година и 30 јули 1935 година, како и Конвенциите

од 28 октомври 1933 година, 10 февруари 1938 година, Протоколот од 14 септември 1939 година и Спогодбата од 15 октомври 1946 година.

ГЛАВА VII ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 38 РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Секој спор меѓу страните договорнички на оваа Конвенција во поглед на нејзиното толкување или нејзината примена кој нема да биде решен со други средства ќе биде поднесен пред Меѓународниот суд на правдата по барање на една од страните во спорот.

Член 39 ПОТПИШУВАЊЕ, РАТИФИКАЦИЈА И ПРИСТАПУВАЊЕ

1. Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување во Женева на 28 јули 1951 година, а потоа ќе биде депонирана кај Генералниот секретар на Обединетите нации. Таа ќе биде отворена за потпишување во Европската канцеларија на Обединетите нации од 28 јули до 31 август 1951, а повторно ќе биде достапна за потпишување во седиштето на Обединетите нации од 17 септември 1951 до 31 декември 1952.
2. Оваа Конвенција ќе биде отворена за потпишување во име на сите Држави членки на Обединетите нации, а исто така и во име на секоја друга држава која е повикана да присуствува на Конференцијата на ополномоштените пратеници за статусот на бегалците и лицата без државјанство или на која Генералното собрание и упатило покана да ја потпише Конвенцијата. Таа ќе биде ратификувана, а инструментите на ратификација ќе бидат депонирани кај Генералниот секретар на Обединетите нации.
3. Оваа Конвенција ќе биде отворена за пристапување на државите од ставот 2 на овој член од 28 јули 1951. Пристапувањето ќе стапи во сила со депонирањето на инструментите за пристапување кај Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член 40 КЛАУЗУЛА ЗА ТЕРИТОРИЈАЛНА ПРИМЕНА

1. Секоја држава има можност во моментот на потпишување, ратификација или пристапување да изјави дека оваа Конвенција ќе важи пошироко и за сите или на било која од териториите за чии меѓународни односи е одговорна таа држава. Таквата изјава ќе стапи во сила тогаш кога Конвенцијата ќе стапи во сила за таа држава.

2. Во секое време понатаму, секоја ваква изјава за поширока примена ќе биде пратена во форма на известување упатено до Генералниот секретар на Обединетите нации, а ќе стапи во сила деведесет дена по приемот на ова известување од Генералниот секретар или од денот на стапувањето во сила на оваа Конвенција во соодветната држава ако овој датум е подоцна.
3. Што се однесува до териториите врз кои не е проширена оваа Конвенција во моментот на потпишување, ратификација и пристапување, секоја заинтересирана држава ќе ја разгледа можноста за преземање соодветни чекори заради проширување на примената на оваа Конвенција на тие територии под услов да, каде тоа е потребно поради уставни причини, за тоа да дадат согласност владите на тие територии.

Член 41

ФЕДЕРАЛНА КЛАУЗУЛА

Во случај кога се работи за федерална или неунитарна држава, ќе се применуваат следните одредби:

- (а) што се однесува до оние одредби на оваа Конвенција кои спаѓаат под законодавна надлежност на сојузното законодавно тело, обврските на сојузната влада ќе бидат исти како и оние на државите договорнички кои не се федеративни држави;
- (б) што се однесува до оние одредби на оваа Конвенција кои спаѓаат под законодавна надлежност на конститутивните држави, провинции или кантони, а кои врз основа на уставниот систем на федерацијата не се обврзани да преземаат законодавни мерки, сојузната влада ќе им обрне внимание на поволното мислење за овие членови на надлежните власти на државите, провинциите или кантоните во што е можно пократок рок.
- (в) на барање на некоја друга држава договорничка сторено преку Генералниот секретар на Обединетите нации, федеративната држава членка на оваа Конвенција, ќе достави изјава за законските прописи и пракса на федерацијата и нејзините конститутивни единици во поглед на која било одредба на Конвенцијата и широчината на нејзината практична примена преку законодавната или каква било друга акција.

Член 42

РЕЗЕРВИ

1. Во моментот на потпишување, ратификација или пристапување, секоја држава може да стави резерви на членовите на Конвенција, освен оние од членовите 1, 3, 4, 16 (1), 33, 36 до 46 вклучително и тие членови.

2. Секоја држава која ставила резерви согласно ставот 1 на овој член може во кое било време да ги повлече своите резерви известувајќи го за тоа Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член 43

СТАПУВАЊЕ ВО СИЛА

1. Оваа Конвенција ќе стапи во сила деведесетиот ден од денот на депонирањето на шестиот инструмент за ратификација или пристапување.
2. За секоја држава која ќе ја ратификува оваа Конвенција или ќе и пристапи по депонирањето на шестиот инструмент за ратификација или пристапување, оваа Конвенција ќе стапи во сила на деведесетиот ден од денот на депонирањето од страна на оваа држава на нејзините инструменти за ратификација или пристапување.

Член 44

ОТКАЖУВАЊЕ

1. Секоја држава договорничка може да ја откаже оваа Конвенција во секое време со соопштение упатено до Генералниот секретар на Обединетите нации.
2. Отказот станува правосилен за таа држава договорничка, година дена од денот на приемот на соопштението од страна на Генералниот секретар на Обединетите нации.
3. Секоја држава која дала изјава или соопштение врз основа на членот 40, може во кое било време дополнително со соопштение да го извести Генералниот секретар на Обединетите нации дека Конвенцијата ќе престане да важи на нејзината територија година дена по денот на приемот на соопштението од страна на Генералниот секретар.

Член 45

РЕВИЗИЈА

1. Секоја држава договорничка може да упати во секое време барање за ревизија на оваа Конвенција по пат на соопштение упатено до Генералниот секретар на Обединетите нации.
2. Генералното собрание на Обединетите нации, ако е потребно, ќе препорача мерки кои би требало да се преземат во врска со ова барање.

Член 46

ИЗВЕСТУВАЊА ОД ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

Генералниот секретар на Обединетите нации ќе ги информира сите држави членки на Обединетите нации, како и државите кои не се членки на кои упатува членот 39 за:

- (а) декларациите и соопштенијата согласно одделот Б на член 1;

- (б) потписите, ратификациите и пристапувањата согласно член 39;
- (в) декларациите и соопштенијата согласно член 40;
- (г) резервите и повлекувањата согласно член 42;
- (д) датумите на стапување во сила на Конвенцијата согласно член 43;
- (ѓ) откажувањата и соопштенијата согласно член 44;
- (е) барањата за ревизија согласно член 45.

Во корист на што полномошниците, потполно овластени, ја потпишале оваа Конвенција во име на своите влади.

Заклучено во Женева на овој дваесет и осми ден од Јули илјада деветсто педесет и прва година, во еден примерок, чии текстови на англиски и француски се еднакво веродостојни и кои ќе бидат депонирани во архивата на Обединетите нации, а чии што заверени копии ќе бидат достават до сите членки на Обединетите нации и на државите кои не се членки, а на кои упатува членот 39.

ДОДАТОК

Став 1

1. Патната исправа од членот 28 на оваа Конвенција ќе биде слична на примерокот кој е приложен во овој додаток.
2. Исправата ќе биде напишана на најмалку два јазика, од кои еден ќе биде англиски или француски.

Став 2

Во зависност од прописите во земјата во која се издаваат, децата можат да бидат вклучени во патната исправа на родителот или, во исклучителни случаи, во патната исправа на друг полнолетен бегалец.

Став 3

Трошоците кои се наплаќаат за издавање на исправата нема да бидат повисоки од најнискиот износ кој се наплаќа за националните пасоши.

Став 4

Освен во посебни случаи, исправата ќе важи за најголем можен број на држави.

Став 5

Важноста на исправата ќе биде една или две години, зависно од вољата на органот кој ја издава.

Став 6

1. Обновувањето или продолжувањето на важноста на исправата во надлежност е на органот кој ја издал, се додека носителот на истата не се здобил со законски престој на друга територија и ако законски престојува на територијата на горенаведениот орган. Издавањето нова исправа во надлежност е на органот кој ја издал претходната под исти услови.
2. Дипломатските или конзуларните мисии кои посебно се овластени за таа цел имаат право да ја продолжат важноста на патната исправа издадена од нивната влада за период не подолг од шест месеци.
3. Државите договорнички благонаклоно ќе го разгледаат обновувањето или продолжувањето на важноста на патната исправа или издавањето нова исправа на бегалци кои веќе не престојуваат законски на нивната територија, меѓутоа кои не можат да добијат патна исправа на земјата во која законски престојуваат.

Став 7

Државите договорнички ќе ја признаат важноста на исправите издадени согласно одредбите од членот 28 на оваа Конвенција.

Став 8

Надлежните органи на земјата во која бегалецот има желба да оди ќе издадат виза во патната исправа на бегалецот, доколку се спремни да го примат и доколку е потребна виза.

Став 9

1. Државите договорнички ја преземаат обврската дека ќе издадат транзитни визи на бегалци кои добиле виза за територијата на нивната крајна дестинација.
2. Издавањето на вакви визи може да биде одбиено од исти причини кои го оправдуваат одбивањето виза за кој било странец.

Став 10

Трошоците за издавање излезни, влезни или транзитни визи нема да бидат поголеми од најниските трошоци за визите во странските патни исправи.

Став 11

Кога бегалецот законски престојува на територијата на друга држава договорничка, одговорноста за издавање нова исправа, согласно условите од членот 28 на Конвенцијата, ќе биде во надлежност на орган на таа територија пред кој бегалецот има право да поднесе барање.

Став 12

Органот кој ја издава новата исправа ќе ја повлече старата и ќе ја врати во земјата каде е издадена, ако е наведено во исправата дека треба да биде вратена; во спротивно ќе ја повлече и прогласи исправата за неважечка.

Став 13

1. Секоја држава договорничка ја презема обврската дека носителот на патната исправа, која е издадена во согласност со членот 28 на оваа Конвенција, ќе биде секогаш примен на нејзина територија се додека е валидна неговата исправа.
2. Зависно од одредбите од претходната точка државата договорничка може да бара од носителот на исправата да ги исполни формалностите кои се пропишани за излез од или враќање на нејзината територија.
3. Државите договорнички го задржуваат правото, во исклучителни случаи, или во случаи кога престојот на бегалецот е одобрен за одреден период, при издавањето на исправата да го ограничат времето во кое бегалецот може да се врати на време не пократко од три месеци.

Став 14

Зависно од условите од ставот 13, одредбите на овој Додаток не влијаат на законите и прописите кои ги регулираат условите за прием, транзит, престој или населување и заминување од територијата на државите договорнички.

Став 15

Издавањето на исправата и влегувањата на основа на таа исправа не го одредуваат ниту влијаат на статусот на нејзиниот носител, посебно не на неговото државјанство.

Став 16

Издавањето на исправата не му дава право на нејзиниот носител на заштита од страна на дипломатските или конзуларните мисии на земјата која ја издала исправата, ниту им дава право на тие мисии да пружаат заштита.

ПРИЛОГ

Примерок на патна исправа

Исправата ќе има форма на книшка (приближно 15x10 сантиметри).

Се препорачува исправата да се испише така што секое бришење или промена со хемиски или други средства да биде веднаш забележливо и зборовите „Конвенцијата од 28 јули 1951 година“ да бидат континуирано повторувани на секоја страна на јазикот на земјата која ја издава исправата.

<p>(Насловна страна на книшката)</p> <p>ПАТНА ИСПРАВА (Конвенција од 28 јули 1951 година)</p> <hr/>
<p>Бр.</p> <p>(1)</p> <p>ПАТНА ИСПРАВА (Конвенција од 28 јули 1951 година)</p>
<p>Оваа исправа престанува да важи на ден ако не и се продолжи или обнови важноста.</p> <p>Презиме</p> <p>Име (на)</p> <p>Со придружба на дете (деца).</p> <p>1. Оваа исправа се издава исклучиво за да му се овозможи на нејзиниот носител поседување патна исправа која може да го надомести државниот пасош. Не прејудува и не влијае на државјанството на носителот.</p> <p>2. На носителот му е дозволено враќање во (да се наведе земјата чии органи ја издаде исправата) на ден или пред (доколку овде не е наведен некој друг датум.</p> <p>(Времето во кое на носителот му е дозволено враќање не смее да биде пократко од три месеци).</p> <p>3. Доколку носителот се насели во земја која не ја издала оваа исправа, тој мора, ако сака да патува во иднина, да предаде барање за нова исправа до надлежниот орган на земјата на престојот. (Старата патна исправа ќе биде повлечена од страна на органот кој ја издал новата исправа и ќе биде вратена на органот кој ја издал).¹</p> <p style="text-align: center;">(Оваа исправа содржи страни, вклучувајќи ја и насловната)</p> <p>¹ Владите кои така сакаат можат да ја уфрлат оваа реченица во заграда.</p> <hr/>
<p>(2)</p> <p>Место и датум на раѓање</p> <p>Звање</p> <p>Моментна адреса</p> <p>* Моминско презиме и име (на) сопругата</p> <p>* Презиме и име (имиња) на сопругот</p>

Опис

Висина
Коса
Боја на очи
Нос
Облик на лице
Тен
Особености

Деца во придружба на носителот

Име	Презиме	Место на раѓање	Пол
.....
.....
.....

* Да се прецрта непотребното.

(Оваа исправа содржи страни, не-вклучувајќи ја насловната)

(3)

Фотографија на носителот и печат на органот кој ја издава

Отпечатоци на прстите на носителот (ако е потребно)

Потпис на носителот

(Оваа исправа содржи страни, не-вклучувајќи ја насловната)

(4)

1. Оваа исправа е со важност за следните земји

.....
.....
.....

2. Исправа или исправи на основа на кои се издава оваа исправа

.....
.....
.....

Издадено во

На ден

Потпис и печат на органот
кој ја издава оваа исправа

Платени трошоци:

(Оваа исправа содржи страни, не-вклучувајќи ја насловната)

(5)

Продолжување или обновување на важноста

Платени трошоци: Од:

До:

Во: Датум:

Потпис и печат на органот кој ја продолжил
или обновил важноста на исправата:

Продолжување или обновување на важноста

Платени трошоци: Од:

До:

Во: Датум:

Потпис и печат на органот кој ја продолжил
или обновил важноста на исправата:

(6)

Продолжување или обновување на важноста

Платени трошоци: Од:

До:

Во: Датум:

Потпис и печат на органот кој ја продолжил
или обновил важноста на исправата:

Продолжување или обновување на важноста

Платени трошоци: Од:

До:

Во: Датум:

Потпис и печат на органот кој ја продолжил
или обновил важноста на исправата:

(7 - 32)

Визи

Презимето на носителот на визата мора да се повтори на секоја виза.

(Оваа исправа содржи страни, не-вклучувајќи ја насловната)

ПРОТОКОЛ ЗА СТАТУСОТ НА БЕГАЛЦИТЕ ОД 1967 ГОДИНА

Протоколот за статусот на бегалците беше усвоен од страна на Економскиот и Социјалниот Совет на Обединетите нации со резолуцијата 1189 (XLI) од 18 септември 1966 година и од Генералното собрание на Обединетите нации со резолуцијата 2198 (XXI) од 16 декември 1966 година. Генералното собрание побарало од Генералниот секретар текстот на Протоколот да го дистрибуира до државите споменати во членот V со можност да пристапат кон истиот. Протоколот стапил во сила на 4 октомври 1967 година, согласно членот VIII.

Наслов на оригиналот: "[Protocol Relating to the Status of Refugees](#)".

Државите потписнички на овој Протокол,

Сметајќи дека Конвенцијата за статусот на бегалците, заклучена во Женева на 28 јули 1951 година (во понатамошниот текст: Конвенцијата), се однесува само на оние лица кои станале бегалци како последица на настаните кои се случиле пред 1 јануари 1951,

Сметајќи дека по усвојувањето на Конвенцијата нараснале нови бегалски ситуации, поради што бегалците од таквите ситуации можеби не потпаѓаат под опсегот на Конвенцијата,

Сметајќи дека е пожелно сите бегалци да уживаат еднаков статус како опфатениот со дефиницијата на Конвенцијата, без оглед на временскиот период пред 1 јануари 1951 година,

Се спогодија за следното:

Член I ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Државите потписнички на овој Протокол се обврзуваат дека ќе ги применуваат на бегалците членовите од 2 до 34 вклучувајќи ги и тие членови, на Конвенцијата, како што е дефинирано во понатамошниот текст.
2. За целите на овој Протокол, терминот „бегалец“, освен во врска со примената на ставот 3 на овој член, ќе се однесува на секое лице кое е опфатено со дефиницијата на членот 1 на Конвенцијата при што зборовите „...„како последица на настаните пред 1 јануари 1951 година и...“ зборовите „...„како последица на таквите настани“, во членот 1 А (2) се изоставени.
3. Државите потписнички ќе го применуваат овој Протокол без било какви географски ограничувања, освен што изјавите кои веќе постојат и кои веќе ги дале државите потписнички на Конвенцијата во согласност со членот 1 Б (1) (а) на Конвенцијата, ако не се проширени врз основа на членот 1 Б (2), ќе се применуваат, исто така и врз основа на овој Протокол.

Член II

СОРАБОТКА НА НАЦИОНАЛНИТЕ ВЛАСТИ СО ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

1. Државите потписнички на овој Протокол се обврзуваат дека ќе соработуваат со канцеларијата на Високиот комесар за бегалци на Обединетите нации или со секоја друга установа на Обединетите нации која би го заменила во вршењето на неговите функции и особено ќе му ја олеснат неговата должност за надзор над примената на одредбите на овој Протокол.
2. За да му овозможат на Високиот комесар за бегалци или на која и да е друга установа на Обединетите нации која би го заменила, да поднесе извештаи до надлежните органи на Обединетите нации, државите потписнички на овој Протокол се обврзуваат да ги достават, во соодветна форма, бараните информации и статистичките податоци кои се однесуваат на:
 - (а) состојбата во поглед на бегалците;
 - (б) спроведувањето на овој Протокол во дело; и
 - (в) законите, прописите или уредбите кои се или ќе стапат во сила во поглед на бегалците.

Член III

ПОДАТОЦИ ЗА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Државите потписнички на овој Протокол ќе го известат Генералниот секретар на Обединетите нации за законите и прописите кои ќе ги усвојат заради обезбедување на примената на овој Протокол.

Член IV

РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Секој спор меѓу државите потписнички на овој Протокол во поглед на неговото толкување или неговата примена кој нема да биде решен со други средства, ќе биде поднесен пред Меѓународниот суд на правдата, по барање на една од страните во спорот.

Член V

ПРИСТАПУВАЊЕ

Овој Протокол ќе биде отворен за пристапување во име на сите држави договорнички на Конвенцијата и за која било друга држава членка на Обединетите нации или членка на која било специјализирана агенција или на која и е доставена покана за пристапување од страна на Генералното собрание на Обединетите нации. Пристапувањето ќе стапи во сила со депонирањето на инструментот за пристапување кај Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член VI

ФЕДЕРАЛНА КЛАУЗУЛА

Во случај кога се работи за федерална или неунитарна држава, ќе се применуваат следните одредби:

(а) Во поглед на почитување на оние одредби на Конвенцијата кои ќе се применуваат во согласност со членот I став 1 на овој Протокол, а кои спаѓаат под законодавна надлежност на федеративната законодавна власт, обврските на федералната власт ќе бидат исти по обем како и оние на државите потписнички кои не се федеративни држави.

(б) Во поглед на почитување на оние одредби на Конвенцијата кои ќе се применуваат во согласност со членот I став 1 на овој Протокол, а кои спаѓаат под законодавна надлежност на конститутивните држави, провинции или кантони кои не мораат на основа на уставниот систем на федерацијата да преземаат законодавни мерки, сојузната влада ќе им обрне внимание на овие членови на надлежните власти на државите, провинциите или кантоните, во што е можно пократок рок.

(в) На барање на која било друга држава договорничка, а преку Генералниот секретар на Обединетите нации Федералната држава членка на овој Протокол ќе даде изјава за законите и праксата на нејзините конститутивни единици во поглед на која било одредба која ќе се применува во согласност со членот I, став 1 на овој Протокол покажувајќи ја широчината на одредбите низ законодавството или некоја друга активност.

Член VII

РЕЗЕРВИ И ИЗЈАВИ

1. Во моментот на пристапување, секоја држава има право да стави резерви во поглед на членот IV на овој Протокол и во поглед на примената во согласност со членот I на овој Протокол на кои било одредби на Конвенцијата, освен оние содржани во членот 1, 3, 4, 16 (1) и 33, доколку со резервите направени врз основа на овој член државите потписнички на Конвенцијата нема да ги опфатат бегалците на кои се однесува Конвенцијата.
2. Резервите направени од државите договорнички на Конвенцијата во согласност со членот 42 ќе се применуваат во согласност со нивните обврски врз основите на овој Протокол, доколку не се повлечат.
3. Секоја држава која става резерви во согласност со ставот 1 на овој член може во кое било време да ги повлече своите резерви известувајќи го за тоа Генералниот секретар на Обединетите нации.
4. Ќе се смета дека изјавите кои државата потписничка која пристапува на овој Протокол ги дала согласно членот 40, став 1 и 2 на Конвенцијата, ќе се однесуваат на овој Протокол ако при пристапувањето државата потписничка не го известила

Генералниот секретар на Обединетите нации поинаку. Одредбите од членот 40, став 2, 3, и членот 44 став 3 на Конвенцијата ќе се применуваат на овој Протокол *mutatis mutandis*.

Член VIII СТАПУВАЊЕ ВО СИЛА

1. Овој Протокол ќе стапи во сила на денот на депонирањето на шестиот инструмент за пристапување.
2. За секоја Држава која пристапува кон Протоколот по депонирањето на шестиот инструмент за пристапување, Протоколот ќе стапи во сила на денот на депонирањето на инструментот за пристапување на оваа држава.

Член IX ОТКАЖУВАЊЕ

1. Секоја држава потписничка може да го откаже овој Протокол во кое било време со соопштение упатено до Генералниот секретар на Обединетите нации.
2. Таквото откажување ќе стапи во сила за таа држава договорничка година дена по приемот на истата од страна на Генералниот секретар на Обединетите нации.

Член X ИЗВЕСТУВАЊА ОД ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

Генералниот секретар на Обединетите нации ќе ги информира државите на кои упатува членот V за датумот на стапување во сила, пристапување, резерви и за повлекување на таквите резерви, за откажувањето на овој Протокол и за изјавите и соопштенијата кои се однесуваат на овој Протокол

Член XI ДЕПОНИРАЊЕ ВО АРХИВАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

Копија на овој Протокол, чии текстови на кинески, англиски, француски, руски и шпански се еднакво автентични, потпишани од страна на Претседателот на Генералното собрание и Генералниот секретар на Обединетите нации ќе биде депонирана во архивата на Секретаријатот на Обединетите нации. Генералниот секретар заверените копии на овој Протокол ќе ги достави на сите држави членки на Обединетите нации и останатите држави кои се споменуваат во членот V на овој Протокол.

